

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8
Academic Leadership of School Administrators Affecting School Internal
Quality Assurance under Special Education Bureau Group 8

สุวิสา ไสลรัตน์,* และรุจิราพรณ คงช่วย**
Suwisa Salairat, and Rujirapun Kongchuay

Received: December 22, 2025 Revised: February 12, 2026 Accepted: February 18, 2026

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2. ศึกษาการประกันคุณภาพภายใน และ 3. ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 5 แห่ง จำนวน 165 คน โดยการแบ่งชั้นตามสถานศึกษา และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.980 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. การประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษ ได้แก่ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_3) ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู (X_4) และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา (X_1) สามารถเขียนสมการพยากรณ์ ดังนี้

สมการคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.306 + .378 (X_3) + .295 (X_4) + .168 (X_1)$$

สมการคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .462 (X_3) + .226 (X_4) + .207 (X_1)$$

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพภายใน, ผู้บริหารสถานศึกษา, ภาวะผู้นำทางวิชาการ

*นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

Students of the Master of Education Program in Educational Administration, Songkhla Rajabhat University

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

Assistant Professor Dr., Master of Education Program in Educational Administration, Songkhla Rajabhat University

*Corresponding Author: 65g180026@parichat.skru.ac.th

Abstract

This independent study aimed to: 1. examine the academic leadership of school administrators; 2. evaluate internal quality assurance; and 3. analyze the academic leadership factors of school administrators that influence internal quality assurance. The sample comprised 165 civil servant teachers from five Special Education Centers under the Special Education Bureau, Group 8, during the 2024 academic year, selected via stratified and simple random sampling methods. The data collection instrument was a 40-item, five-point Likert scale questionnaire with an overall reliability coefficient of 0.980. Data were analyzed using percentages, means, standard deviations, and stepwise multiple regression analysis.

The findings revealed that: 1. the overall academic leadership of school administrators at the Special Education Centers under the Special Education Bureau, Group 8, was at a high level; 2. the overall internal quality assurance of the Special Education Centers was at the highest level; and 3. the academic leadership of school administrators significantly influenced internal quality assurance through three key predictors: promoting a learning climate and culture (X_3), fostering teacher professional development (X_4), and defining the vision, mission, and goals of the institution (X_1). The predictive equation was presented as follows:

Raw score equation was:

$$\hat{Y} = 1.306 + .378 (X_3) + .295 (X_4) + .168 (X_1)$$

Standard score equation was:

$$\hat{Z} = .462 (X_3) + .226 (X_4) + .207 (X_1)$$

Keywords: Internal Quality Assurance, School Administrators, Academic Leadership

บทนำ

ในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพที่ดีเยี่ยมเป็นรากฐานอันสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาเด็กและเยาวชนของชาติ โดยวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสของระบบบริหารจัดการศึกษา ทำให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา และได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมีมาตรฐานส่งผลให้เยาวชนของชาติเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีคุณธรรมและปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง ทำให้การพัฒนาประเทศมีความก้าวหน้า (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ และมาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด (ปิยพร บุญใบ, 2563) เมื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สังคมต้องการ ย่อมส่งผลให้สถานศึกษาได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม (มาหะมะบาคอรี มาซอ, 2564) ซึ่งการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่ส่งผลให้การจัดการศึกษามุ่งบรรลุตามเป้าหมาย รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานที่สะท้อนคุณภาพของผู้เรียน ครู และกระบวนการบริหารจัดการ แล้วนำผลไปเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ นำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาคุณภาพให้ยั่งยืน โดยคำนึงถึงหลักการสำคัญ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วม 2) การร่วมรับผิดชอบ และ 3) การร่วมลงมือทำ รวมถึงอาศัยกระบวนการดำเนินการพัฒนาคุณภาพด้วยวงจรคุณภาพแบบ PDCA

การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้ทราบขีดความสามารถในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายของมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ นำผลที่ได้ไปประเมิน ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อกลับมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของสถานศึกษา โดยการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการหรือกลไกในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาภายใน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องว่าสถานศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะขับเคลื่อนให้การจัดการศึกษาสามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ (สุชาติ กาญจนนา, 2564) ภาวะผู้นำทางวิชาการจึงเป็นอีกบทบาทหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครู และประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ความเข้าใจด้านการประกันคุณภาพ เป็นผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายให้มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ และการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งทำให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด (สิรรานิ วสุภัทร, 2551) ปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในประสบผลสำเร็จ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาวิชาชีพ ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรมี (ธีระพล บุญตารวะ, 2563) สอดคล้องกับ ชนินันท์ คล้ายมณี (2560) ได้กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำทาง

วิชาการ คือ พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการมีอิทธิพลต่อการเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียน อาศัยกระบวนการเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และพันธกิจการเรียนรู้ การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน การพัฒนานักเรียน การพัฒนาครู และการส่งเสริมการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ตลอดจนเป็นผู้แนะนำและส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ ได้แก่ ด้านกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียนด้านบริหารหลักสูตรและการสอน ด้านการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนที่ส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพประสบผลสำเร็จ (กิ่งแก้ว เกื้อหนองขุ่น, 2560) จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน มีหลายองค์ประกอบ ไม่ว่าจะเป็นด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู และด้านการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมการเรียนรู้ ซึ่งองค์ประกอบข้างต้นล้วนมีความสำคัญและส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สอดคล้องกับ ปิยพร บุญใบ (2563) ที่ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการวัดผลและประเมินผล ส่งผลต่อประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาทั้ง 3 มาตรฐาน และสอดคล้องกับ สุชาวดี กาญจนนา (2564) ที่ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ ด้านการพัฒนาคุณภาพครู และด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเช่นกัน

ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ซึ่งเป็นสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบหรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต โดยจัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) และเตรียมความพร้อมของคนพิการ พบว่า การประกันคุณภาพเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากช่วยให้ศูนย์การศึกษาพิเศษมีระบบการบริหารจัดการที่มีเป้าหมายชัดเจน มีการดำเนินงานตามแผน และมีการประเมินคุณภาพภายในเพื่อนำสารสนเทศที่ได้ไปใช้สะท้อนจุดเด่นและข้อบกพร่องในแต่ละด้าน ดังนั้นศูนย์การศึกษาพิเศษทุกแห่งจึงถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นภารกิจหลักที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จากรายงานการประเมิน พบว่า จะมีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง แต่การเปลี่ยนแปลงบุคลากรบ่อยครั้ง ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความรู้และความเข้าใจที่เพียงพอเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน อีกทั้งยังขาดแนวทางที่ชัดเจนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูและนักเรียนในการดำเนินงานด้านวิชาการ ยังไม่เป็นไปอย่างเต็มที่ (อรรถพล ประเสริฐสังข์, 2566) ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการ การตรวจสอบ ไปจนถึงการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ความสำเร็จของระบบการประกันคุณภาพภายในขึ้นอยู่กับพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถของบุคลากรในการนำหลักการไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่า ปัญหาที่พบคือหลายฝ่ายยังเกิดความสับสนและไม่เข้าใจหลักการปฏิบัติอย่างถูกต้อง

จากความสำคัญและสภาพปัญหาในประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลไปถึงการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนยกระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพิ่มประสิทธิผลของการประกันคุณภาพภายใน และจัดให้มีการสนับสนุนส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

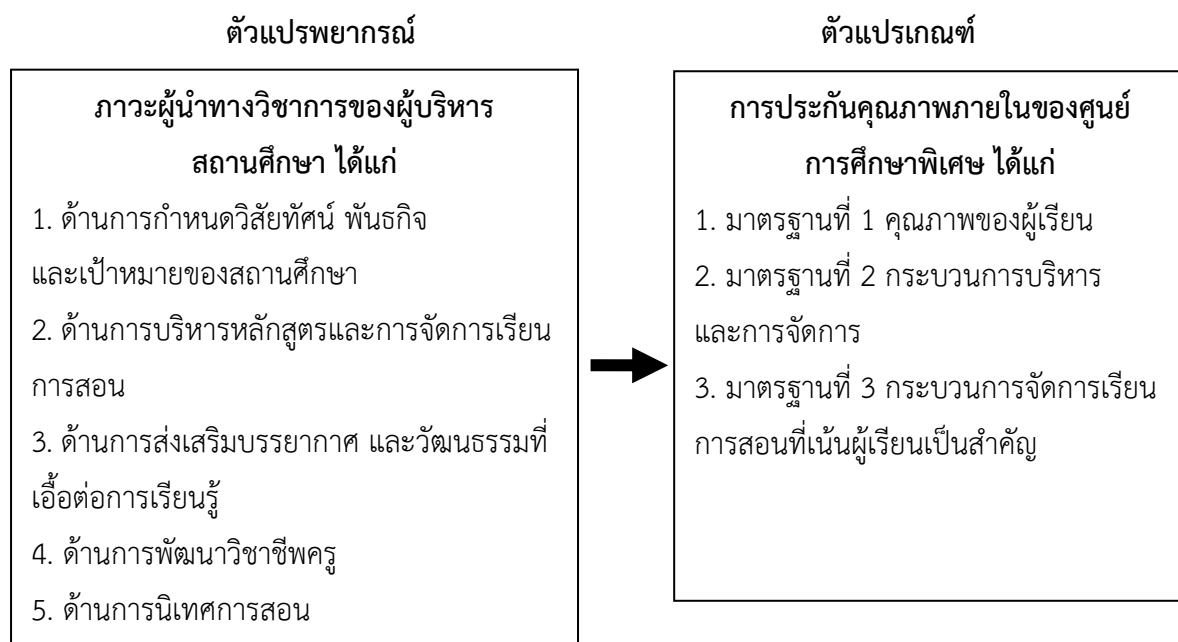
1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8
2. เพื่อศึกษาการประกันคุณภาพภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8

การทบทวนวรรณกรรม

1. ภาวะผู้นำวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ได้จากการสังเคราะห์ตัวแปรที่ศึกษาในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจากวิทยานิพนธ์ จำนวน 14 เรื่อง ดังนี้ เจริญพัฒน์ ชูปวา (2559); ณัฏฐารัตน์ ศรีเจริญ (2559); พิชราภรณ์ จันทพล (2559); กิ่งแก้ว เกื้อหนองขุ่น (2560); สุนา ศรีกงพาน (2560); เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560); ชนินันท์ คล้ายมณี (2560); ปวีณา คำมูล (2561); พิพัฒน์พงษ์ วิเศษ (2561); มนัส ทวีกัน (2561); ฉัตรชัย จันทา (2563); ปิยพร บุญใบ (2563); บาลกีส ภาษา (2560) และ Lor (2018) ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา 2) ด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศ และวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู และ 5) ด้านการนิเทศการสอน

2. การประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยใช้มาตรฐานการศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ มี 3 มาตรฐาน (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2561) ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 5 แห่ง จำนวน 294 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 165 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยอ้างอิงแนวทางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970) จากนั้นดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสถานศึกษา และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานที่ทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีค่าน้ำหนัก 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert's Rating Scale) จากการสังเคราะห์ตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศ และวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู 5) ด้านการนิเทศการสอน

ตอนที่ 3 การประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีค่าน้ำหนัก 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) จำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ 1) มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน 2) มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ 3) มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการและขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ถึงผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ใน 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสงขลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส จังหวัดยะลา และจังหวัดสตูล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ด้วยการสแกน QR Code และตอบแบบสอบถามในแอปพลิเคชัน Google Forms ซึ่งผู้วิจัยจะทำการจัดส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างทางระบบ E - Office ของศูนย์การศึกษาพิเศษทั้ง 5 จังหวัด โดยระบุรายละเอียดจำนวนครูผู้สอนของแต่ละสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในเอกสารชี้แจงการตอบแบบสอบถาม

3.3 รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

4.1.2 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไปเทียบกับคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ของ ช่วงระดับคะแนน 5 ระดับ

4.2 วิเคราะห์การประกันคุณภาพภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไปเทียบกับคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ของช่วงระดับคะแนน 5 ระดับ

4.3 วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ในภาพรวม

ด้าน	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา	4.42	0.50	มาก
2	ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.38	0.53	มาก
3	ด้านการส่งเสริมบรรยากาศ และวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.48	0.50	มาก
4	ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู	4.52	0.49	มากที่สุด
5	ด้านการนิเทศการสอน	4.41	0.57	มาก
รวม		4.44	0.46	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.49) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.53) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์การประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8

ด้าน	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน	4.52	0.45	มากที่สุด
2	มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ	4.51	0.44	มากที่สุด
3	มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.51	0.43	มากที่สุด
รวม		4.51	0.41	มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่า การประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.45) มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.43) และมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.44) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ดังนี้

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std.Error	β	t	p
1. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา (X_1)	.168	.065	.207	2.579**	.010
2. ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (X_2)	.024	.075	.031	0.320	.749
3. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_3)	.378	.071	.462	5.344***	.000
4. ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู (X_4)	.295	.063	.226	4.650***	.000
5. ด้านการนิเทศการสอน (X_5)	.042	.062	.059	0.496	.496
ค่าคงที่	1.306	.196		6.672***	.000
R = .803 R ² = .645 S.E. = .246 * ≤ .05, ** ≤ .01, *** ≤ .001					

จากตาราง 3 พบว่า การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 จากตัวแปรพยากรณ์ 5 ตัวแปร มี 3 ตัวแปรส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษเรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_3) 2) ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู (X_4) และ 3) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา (X_1)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมของตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 5 ตัวแปรกับการประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 มีค่าเท่ากับ .803 (R = .803) ค่าความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการพยากรณ์มีค่าเท่ากับ .246 (S.E. = .246) และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ทุกระดับ .001 คือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (X_3) และด้านการพัฒนาวิชาชีพครู (X_4) และตัวแปรพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา (X_1)

เมื่อนำค่าสถิติมาสร้างสมการพยากรณ์ โดยมีตัวแปรพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (B = .378, β = .462) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู (B = .295, β = .226) และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา (B = .168, β = .207) ตามลำดับ โดยสามารถทำนายการประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ได้ร้อยละ 64.5 (R² = .645) สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.306 + .378 (X_3) + .295 (X_4) + .168 (X_1)$$

$$\hat{Z} = .462 (X_3) + .226 (X_4) + .207 (X_1)$$

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ดำเนินการภายใต้วิสัยทัศน์ที่ว่าคนพิการและเด็กด้อยโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมทั่วถึงและมีคุณภาพด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยมีเป้าหมายที่สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ผู้การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ มีสัมมาอาชีพตามความถนัดของตนเอง นอกจากนั้น ในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเสริมทักษะการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้สามารถนำไปพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งกาญจน์ สุขสำราญ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติคุณ รักษาพล (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิงอร บัวขจร (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การบริหารและการจัดการหลักสูตร ส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาครู การสร้างและส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ทักษะการสื่อสารความเข้าใจวิสัยทัศน์และพันธกิจ และการจัดให้มีระบบนิเทศงานวิชาการ

2. การประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 มาตรฐานที่ 3 และมาตรฐานที่ 2 ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสำนักทดสอบทางการศึกษา (2554) มีพันธกิจในการส่งเสริม สนับสนุนระบบการประกันคุณภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริม สนับสนุน การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง อีกทั้งมีหน้าที่ ในการส่งเสริม สนับสนุน และสร้างความเข้มแข็ง

ให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาทุกแห่งด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ได้ดำเนินงานภายใต้วิสัยทัศน์ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่ว่า “คนพิการและเด็กด้อยโอกาส เข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม ทัวถึงและมีคุณภาพ ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน” มีเป้าประสงค์เพื่อให้คนพิการและเด็กด้อยโอกาส เข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมทั่วถึง ด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย รวมถึงได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมตามบริบท อีกทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา รวมถึงพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นระบบเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ให้ความสำคัญในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของตนเองตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพ พ.ศ. 2561 ของกระทรวงศึกษาธิการ (กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561, 2561) และนโยบายของต้นสังกัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยพร บุญใบ (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ กาญจน (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 มีตัวแปรพยากรณ์ 3 ตัวแปรพยากรณ์ จากทั้งหมด 5 ตัวแปร ที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษเรียงตามลำดับ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (X3) และด้านการพัฒนาวิชาชีพครู (X4) ที่ระดับ .001 และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา (X1) ที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษ ตามเป้าหมายที่วางไว้ จำเป็นจะต้องอาศัยผู้บริหารที่มีความรู้ความชำนาญและมีภาวะผู้นำทางวิชาการ สามารถชี้แนะและโน้มน้าวจิตใจบุคลากรและนักเรียนภายในสถานศึกษา ในการส่งเสริมด้านวิชาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในด้านที่ติดต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยพร บุญใบ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับ สุชาติ กาญจน (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัย

พบว่า ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในจังหวัดสระบุรี พบว่า ตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาได้ดี มี 2 ตัวแปร คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ สามารถร่วมกันพยากรณ์การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาได้ร้อยละ 79.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญไม่ว่าจะเป็น การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา การส่งเสริมและการนิเทศการสอน การสนับสนุนสื่อและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก และการเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพภายในที่พัฒนาการเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ เน้นไปที่คุณภาพของผู้เรียน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีบทบาทส่งเสริมให้มีการมุ่งเน้นการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษรายบุคคล ควบคู่ไปกับการยกระดับกระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่นำไปปฏิบัติได้จริงในห้องเรียน ส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกและเทคนิคการสอนเชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นทักษะชีวิต โดยเน้นการนิเทศเชิงชี้แนะ และการทำงานร่วมกันเป็นทีมสหวิชาชีพ เพื่อเปลี่ยนสถานศึกษาให้เป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ที่ปลอดภัย และดึงศักยภาพสูงสุดของผู้เรียนออกมาได้อย่างเป็นรูปธรรม

2. จากผลการประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยมาตรฐานที่ 2 และมาตรฐานที่ 3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และต่ำกว่ามาตรฐานที่ 1 เล็กน้อย ดังนั้นจึงเห็นควรเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาทั้งสองมาตรฐาน

3. จากผลการวิจัยตัวแปรที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษ มีตัวแปรที่เกี่ยวข้องตามลำดับ จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเริ่มต้นจากการสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมที่ปลอดภัยและยอมรับความแตกต่างเพื่อเป็นฐานการเรียนรู้ที่มีความสุข ควบคู่ไปกับการพัฒนาวิชาชีพครูให้มีความเชี่ยวชาญเทคนิคเฉพาะทาง และการทำงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพอย่างเป็นระบบ โดยมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจน สามารถวัดผลได้จริงและทำหน้าที่เป็นกรอบกำกับทิศทาง ซึ่งการบูรณาการทั้ง 3 ด้านนี้จะช่วยให้การขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในมีประสิทธิภาพ เพื่อเกิดเป็นประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาศักยภาพเด็กพิเศษอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเรื่องการศึกษาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด
2. ควรศึกษาองค์ประกอบอื่น ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8
3. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 8 เช่น ลักษณะผู้บริหาร บุคลากร ทรัพยากร วัฒนธรรมองค์กร การบริหารจัดการในโรงเรียน เป็นต้น
4. มีการศึกษาผลสำเร็จของงานประกันคุณภาพภายในโดยใช้ตัวแปรอื่น เช่น ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายใน ได้แก่ ด้านคุณภาพ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. (2561, 23 กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา. 135(ตอนที่ 11 ก), 3 – 5.
- กึ่งกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1* [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกริก]. <https://art.krirk.ac.th/wp-content/uploads/sites/6/2022/06/3.pdf>
- กิ่งแก้ว เกื้อหนองขุน. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพผลโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่]. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- กิตติคุณ รักษาพล. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์]. DSpace at Rajamangala University of Technology Thanyaburi. <http://www.repository.rmutt.ac.th/dspace/bitstream/123456789/4232/1/RMUTT-175378.pdf>
- ชนินันท์ คล้ายมณี. (2560). *ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วารสารบริหารการศึกษา มคอ, 14(27), 1 - 9* <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/EAJ/article/view/9799>
- ฉัตรชัย จันทา. (2563). *การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครพนม* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร]. SNRU e – Thesis. https://gsmsis.snru.ac.th/e-thesis/file_att1/2020102261421229122_fulltext.pdf
- ณภัทรรัตน์ ศรีเจริญ. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์]. DSpace at Rajamangala University of Technology Thanyaburi. <http://www.repository.rmutt.ac.th/dspace/bitstream/123456789/3095/1/RMUTT-155568.pdf>
- ธีระพล บุญตารวะ. (2563). *องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, 8(3), 275 - 286.* <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jgsnsbc-journal/article/view/247022/167182>
- เจียรพัฒน์ ชูปวา. (2559). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chula Digital Collections. <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/36711>

- บาลกีส กาชา. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอกรงปินัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1* [การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย ราชภัฏยะลา]. คลังปัญญาดิจิทัลมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
<https://wb.yru.ac.th/bitstream/yr/5075/1/บาลกีส%20กาชา.pdf>
- ปวีณา คำมูล. (2561). *ภาวะผู้นำทางวิชาการและวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา]. Burapha University Institutional Repository.
<https://buuir.buu.ac.th/xmlui/handle/1234567890/7399>
- ปิยพร บุญใบ. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร]. SNRU e – Thesis.
https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/file_att1/2020080861421229118_fulltext.pdf
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. 116(ตอนที่ 74 ก), 1 – 23.
- พัชราภรณ์ จันทพล. (2559). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภองครักษ์ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก* [งานนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิพัฒน์พงษ์ วิเศษ. (2561). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3* [วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร]. SNRU e – Thesis. https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/thesis_detail?r=58421229228
- มนัส ทวีกัน. (2561). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21* [วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร]. SNRU e – Thesis.
https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/thesis_detail?r=59421229207
- มาหะมะบาคอรี มาซอ. (2564). *การบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานราธิวาส เขต 3* [การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา]. YRU Wisdom Bank. <https://wb.yru.ac.th/bitstream/yr/6074/3/%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%AB%E0%B8%B0%E0%B8%A1%E0%B8%B0%E0%B8%9A%E0%B8%B2%E0%B8%84%E0%B8%AD%E0%B8%A3%E0%B8%B5%20%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%8B%E0%B8%AD.pdf>
- สิร์รานี วสุภัทร. (2551). *ภาวะผู้นำทางวิชาการ และสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์]. <https://doi.org/10.14457/KU.the.2008.763>

- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน*
เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัยระดับ*
การศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
 การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. บริษัท ฟริกหวาน
 กราฟฟิค จำกัด.
- สุชาติ กาญจน. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน*
ของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี].
 DSpace at Rajamangala University of Technology Thanyaburi.
<https://repository.rmutt.ac.th/dspace/bitstream/123456789/4195/1/RMUTT-175303.pdf>
- สุนา ศรีกังพาน. (2560). *การศึกษายุทธศาสตร์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*
ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่].
 มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส*
ทางการศึกษา สังกัดสำนักการศึกษาเมืองพัทยา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา].
 Burapha University Research Information.
<https://buuir.buu.ac.th/bitstream/1234567890/6853/1/Fulltext.pdf>
- อรรถพล ประเสริฐสังข์. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการ*
เรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญา
- ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร]. ระบบคลังวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 สกลนคร. https://e-thesis.snru.ac.th/file_thesis/2023112964421229103_fulltext.pdf
- อิงอร บัวจกร. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].
<https://mbuisc.ac.th/mbuiscethesis/down/2566/6420440432022.pdf>
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 – 610.
<https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
- Lor, S. (2018). *Instructional leadership of school administrators affecting academic affairs effectiveness of secondary schools in Phnom Penh, the Kingdom of Cambodia* [Master's thesis, Sakon Nakhon Rajabhat University]. Sakon Nakhon Rajabhat University Repository. https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/file_att1/2019032959421229226_cov.pdf